

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym dnia 30 września 2015 r. I. P. domagał się zasądzenia od W. O. kwoty 22.881,55 zł tytułem zaległych należności z tytułu podróży służbowych – ryczałtów za noclegi za cały okres obowiązywania umowy o pracę, tj. od 3 czerwca 2013 r. do 7 kwietnia 2014 r., wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 8 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w okresie zatrudnienia odbył 100 noclegów w Niemczech, 6 w Belgii, 8 we Francji, 13 na terenie Polski, 13 w Danii, po 1 w Szwecji i Norwegii oraz 5 noclegów w Hiszpanii, za co nie otrzymał wymaganej prawem rekompensaty. Powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r. powód podkreślił, że pracodawca nie może określić zasad rekompensowania kosztów podróży służbowych w sposób mniej korzystny, niż wynikający z rozporządzenia. Poza tym istota ryczałtu powoduje, że jest on oderwany od rzeczywistego poniesienia kosztów noclegu.

W dniu 14 marca 2016 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczy, uwzględniający całość roszczenia.

Pozwany W. O. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu przyznał ilość noclegów powoda w podróżach służbowych, przy czym podkreślił, że pracownik otrzymał rekompensatę z tego tytułu. Zdaniem pozwanego każda umowa o pracę określała, że w kwocie 42 euro za każdą dobę zagranicznej podróży służbowej zawiera się ryczałt za nocleg. Tak samo przewidziano ryczałt za nocleg w podróży po terenie Polski. W taki sposób zrealizował wymagania określone w art. 77⁵ k.p. Powód przyjął takie warunki umowy o pracę i w trakcie trwania stosunku pracy nigdy ich nie kwestionował. Został o nich także poinformowany.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. P. został zatrudniony u W. O., prowadzącego działalność gospodarczą w postaci usług transportowych, w dniu 30 maja 2013 r. na podstawie umowy o pracę zawartej na okres próbny trzech miesięcy, na stanowisku kierowcy pojazdów ciężarowych, w pełnym wymiarze czasu pracy.

W § 3 ust. 3 umowy o pracę wskazano, że „na podstawie art. 77⁵ § 3 i 4 ustala się następujące wysokości rekompensat z tytułu podróży służbowej:

a. Na terenie kraju: 30 zł z tytułu podróży służbowej oraz 45 zł ryczałtu za nocleg,

b. Poza terenem kraju: 42 euro – na podstawie art. 77⁵ § 3 i 4 Kodeksu pracy, dieta obejmuje należności określone w § 13 oraz § 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku (Dz. U. 167 z 2013 roku) w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej”.

Niesporne, a nadto: umowa o pracę z 30 maja 2013 r. – k. 8-9

Kolejna umowa o pracę została zawarta w dniu 1 września 2013 r. na czas określony trzech miesięcy do 30 listopada 2013 r. Stanowisko, warunki wynagradzania oraz sposób rekompensowania podróży służbowej został ujęte tak samo, jak w umowie o pracę na okres próbny.

Niesporne, a nadto: umowa o pracę z 1 września 2013 r. – k. 10-11

Trzecia umowa o pracę została zawarta w dniu 30 listopada 2013 r. ma czas nieokreślony. Warunki wynagradzania i rekompensowania podróży służbowej zostały określone tak jak poprzednio.

Niesporne, a nadto: umowa o pracę z 30 listopada 2013 r. – k. 12-13

Do umowy o pracę był dodawany Załącznik nr 1, gdzie w § 1 punkt 6-7 wskazano, że:

„Z uwagi na regulacje zawarte powyżej pracodawca nie zwraca kosztów noclegu, ani nie wypłaca ryczałtu za nocleg w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r., z zastrzeżeniem punktu 5 i 7” (punkt 6).

„Decyzją pracodawcy mogą zostać wprowadzone zwroty kosztów noclegów określone w § 1 pkt 6 jeżeli pracodawca uzna, że przyjęty tryb pracy oraz zakres wykonywanych przewozów uniemożliwia właściwe skorzystanie z odpoczynku w pojeździe. W takim przypadku pracodawca wprowadza odpowiednie regulacje do umowy o pracę w drodze aneksu. W przypadku braku takich regulacji w umowie o pracę, niniejszy punkt nie ma zastosowania”.

W. W. uznał, że w przypadku I. P. wprowadzi takie regulacje dotyczące wypłaty ryczałtu za nocleg w umowie o pracę.

Dowód: Załącznik nr 1 – k. 16, przesłuchanie pozwanego – k. 136, 161-162

Regulacja przewidująca 42 euro za dobę podróży służbowej za granicą, w czym zawiera się także ryczałt za nocleg, dotyczyła wszystkich kierowców zatrudnionych u W. O.. Poza tym, że pracownicy otrzymywali własny egzemplarz umowy o pracę, byli o tym dodatkowo informowani ustnie.

Dowód: zeznania świadka S. K. – k. 136 verte, zeznania świadka A. M. – k. 137, zeznania świadka A. Z. – k. 137, zeznania świadka M. K. – k. 160, przesłuchanie pozwanego – k. 136, 161-162

Przebieg swoich podróży służbowych (miasto wyjazdu i przyjazdu do klienta, datę i godzinę) I. P. wpisywał do wydawanych mu na piśmie Poleceń wyjazdu służbowego, które po zakończeniu podróży oddawał pracodawcy. Pracodawca na odwrocie wypełniał Rachunek kosztów podróży, naliczając 42 euro za każdą dobę podróży służbowej (również krajowej).

Dowód: polecenia wyjazdu służbowego – k. 30-39

I. P. otrzymywał 42 euro za każdą dobę podróży służbowej. Nocował jedynie w kabinie swojego pojazdu.

Niesporne, a nadto: przesłuchanie powoda – k. 160-161

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezasadne. Podstawą prawną roszczenia są przepisy art. 77(5) § 3-5 kodeksu pracy.

Zgodnie z art. 77(5) § 3 - warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 (państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

W myśl art. 77(5) § 4 kp - postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

Zgodnie § 5 ww. przepisu – w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

W okresie spornym kwestię należności, o których mowa powyżej reguluje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w

państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r., poz. 167). Zgodnie z § 16 ust. 1- 4 rozporządzenia za nocleg podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, w granicach limitu określonego w poszczególnych państwach w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewniają pracownikowi bezpłatny nocleg.

W niniejszej sprawie niespornym było, że powód spędzał nocleg w podróży służbowych w kabinie prowadzonego pojazdu. Pozwany pracodawca nie twierdził, że w taki sposób zapewniał bezpłatny nocleg w rozumieniu § 16 ust. 4 rozporządzenia i nie kwestionował, że z tego tytułu należy się powodowi ryczałt. Podnosił jednak, że ryczałt taki został przewidziany umową o pracę i był faktycznie powodowi wypłacany.

Powództwo podlegało oddaleniu, ponieważ strony stosunku pracy w zawartych umowach o pracę każdorazowo zawierały regulację, z której wynikało, że w ogólnej kwocie za dobę podróży służbowej za granicą (42 euro) zawiera się ryczałt za nocleg. Treść umowy o pracę jest w tym zakresie jasna i nie wymaga prowadzenia wykładni oświadczenia woli. Użyto tu zwrotu: „dieta obejmuje należności określone w § 13 oraz § 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku (Dz. U. 167 z 2013 roku) w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej”. Wskazany tu § 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia dotyczy właśnie ryczałtu za nocleg. Powód wskazywał, że nie wiedział o takiej regulacji. Należy jednak podkreślić, że umowa o pracę kieruje do aktu prawa powszechnie obowiązującego, wskazując przy tym pełny tytuł rozporządzenia oraz właściwą pozycję dziennika ustaw. Gdyby powód w trakcie trwania stosunku pracy był rzeczywiście zainteresowany zakresem świadczeń za podróż służbową z łatwością mógłby to sprawdzić. Niemniej pracownicy pozwanego byli informowani o tym, że w ogólnej kwocie za dobę podróży zawiera się rekompensata za nocleg, o czym spójnie zeznali świadkowie S. K., A. M., A. Z., M. K. i sam pozwany. Dopiero półtora roku po ustaniu stosunku pracy powód postanowił dochodzić roszczenia, a zatem w trakcie trwania stosunku pracy nie wnikał w treść umowy o pracę i nie zgłaszał żadnych uwag z tego tytułu.

Dopuszczalność tego rodzaju regulacji, dopuszczającej niższy ryczałt, niż 25% kwoty określonej w załączniku do rozporządzenia wynika wprost z art. 77⁵ § 4 i 5 k.p., które zobowiązują niepublicznego pracodawcę do przyznania diety w wysokości określonej jak dla podróży krajowej, pozostawiając wysokość ryczałtu za nocleg do regulacji wewnętrznej pracodawcy.

Z kolei prawną możliwość uregulowania, w którym ryczałt za nocleg jest zawarty w ogólnej kwocie za dobę podróży służbowej kilkakrotnie potwierdził Sąd Najwyższy. Tak było w wyroku z dnia 13 sierpnia 2015 r. (II PK 241/14), opartym na analogicznym stanie faktycznym, w którym pracownicy – kierowcy otrzymywali 42 euro za dobę podróży, co stanowiło ekwiwalent za diety i nocleg. Potwierdziły to także późniejsze orzeczenia – wyrok z dnia 15 września 2015 r., II PK 248/14, wyrok z dnia 26 stycznia 2016 r., II PK 308/14 oraz wyrok z dnia 3 lutego 2016 r., II PK 334/14, w których każdorazowo oddalono skargę kasacyjną dotyczącą wyroku oddalającego powództwo kierowcy w sytuacji analogicznej do powoda.

Powód w swoim przesłuchaniu potwierdził, że faktycznie otrzymywał 42 euro za każdą dobę podróży służbowej – tak jak ujęto w pisemnych rozliczeniach kosztów podróży.

W rezultacie Sąd Rejonowy uznał, że umowa o pracę przewidująca ryczałt za nocleg, mieszczący się wraz z dietą w łącznej kwocie 42 euro za dobę podróży służbowej, jest zgodna z prawem. Skoro została wykonana, to powództwo nie zasługuje na uwzględnienie bez potrzeby badania liczby noclegów w poszczególnych krajach, a także bez konieczności roztrząsania zarzutu potrącenia podniesionego przez pracodawcę. Wnioski dowodowe w tym zakresie podlegały oddaleniu, jako bezprzedmiotowe.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 oraz 99 k.p.c.), w myśl której strona przegrywająca jest zobowiązana na żądanie drugiej strony do zwrotu kosztów procesu według stopnia w jakim przegrała proces. Powód, jako strona przegrywająca proces ma obowiązek zwrotu przeciwnikowi poniesionych przez niego kosztów celowej obrony. Do tychże zalicza się koszt zastępstwa procesowego wyliczony według § 6 pkt 5 w związku z § 11 ust. 1 pkt 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) – stosowane z uwagi na chwilę wniesienia powództwa. Poza tym strona pozwana poniosła koszt 17 zł opłaty od pełnomocnictwa.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

17 listopada 2016 r.